

Iyyasuusi fi Haadha isaa waaqeffachuun Sirriidhaa???-Kutaa 1

Description

Soba Shirkii-Kutaa 2ffaa

Shirkiin soba akka taâ€™e kutaa 1ffaa keessatti ilaaluf yaalle jirra. Dhugumatti, Rabbii oltaâ€™aan alatti wanta biraa gabbaruun (waaqefachuun) soba soba hunda caaludha. Dhagaa ykn muka kadhaa namaa hin dhageenye kadhachuu fi waaqefachuun maal jedhamaa? Nama duâ€™e kan kadhaa namaa hin dhageenye fi rakkoo namaa hin beekne kadhachuu fi waaqeffachuun maal jedhamaa? Nama fagoo namarraa jiru kan nama hin dhageenyee fi haala nama hin beekne kadhachuu fi waaqefachuun maal jedhamaa? Rabbii oltaâ€™aa kadhaa namaa dhagayuu, haala namaa beekuu fi argu dhiisanii uumama (makhluuqa) nama biraa dhiisitii ofuuyyu hin fayyanne kadhachuu fi waaqeffachuu irraa buâ€™aan argatan maalidhaa?

Mata-duree â€œsoba shirkii-kutaa 2ffaaâ€• jedhu jalatti Iyyasuusi fi haadha isaa waaqeffachuun soba (baaxila) akka taâ€™e ragaa qabatamaan ni mirkaneessina. Haa jalqabnu. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala ni jedha:

﴿مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ
وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ أَنْظِرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ
الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾ قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا
يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٦﴾﴾

â€œMasiih ilmi Mariyam ergamaa malee waan biraati miti. Isa dura ergamtoonni darbanii jiru. Haati isaa siddiiqah dha. Isaan lamaan nyaata nyaataa turan. Mee ilaali akkamitti akka aayaata isaaniif ibsinu. Ergasii akkamitti akka garagalfaman ilaali. Jedhi, â€œSila Rabbii gaditti wanta isin miidhuu fi fayyaduu hin dandeenye gabbartuu (waaqeffattuu)? Rabbiin Isumatu Dhagayaa, Beekaadha.â€• Suuratu Al-Maaâ€™idah 5:75-76

Keeyyanni (aayan) tuni Iyyasuus fi haati isaa Mariyam Gooftaa waaqeffatamu akka hin taane ragaalee afur of keessatti qabattee jirti:

1ffaa-Masiih (Iyyasuus) ilma namaati. Aayah keessatti â€œ**ilmi Mariyam**â€• jechuun mirkaneessa. Akkuma haawwan biroo ilma isaanii dahan Mariyamis Iyyasuusin deesse. Kuni amala ilma namaati. Amala Khaaliqa (Uumaa) ilma namaati miti. Kana jechuun dhalachuun amala Rabbiiti miti. Rabbiin

subhaanahu wa taâ€™maala ni jedha:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

â€œJedhi â€œInni Allaah dha, Tokkicha. Rabbii Of dandaâ€™ma hirkoo waa hundaati. Hin dhalle hin dhalannes. Qixxaatan (fakkaatan) tokkollee Isaaf hin jiru.â€• Suuratu Al-Ikhlaas 112:1-4

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™maala hin dhalle, hin dhalannes. Haadhas, ilmas hin qabu. Akka Kiristaanonni jedhan Gooftaan kan dhalatu osoo taâ€™mee silaa kan isa uumu barbaachisa. Wanti uumamu immoo Gooftaa wanta hundaa uumuu taâ€™muu hin dandaâ€™mu. Mee ilaali, Iyyasuus (aleyh salaam) samii fi dachiin erga uumamanii booda baroota dheeraa turee dhalate. Kanaafu, wanti boodarra argamee wanta isa dura jiru argamsiisuu ni dandaâ€™ma jennee yaadu dandeenyaa?

2ffaa-Masiih (Iyyasuus) akkuma ergamtoota darbanii ergamaa Rabbii malee waan biraati miti. Kana jechuun daangaan isaa olâ€™maanan ergamaa Rabbii taâ€™muudha. Ergamaa ol darbee Gooftaa waaqefatamu taâ€™muu hin dandaâ€™mu. Kiristaanonni raajiin harka Iyyasuus irratti waan mulâ€™ateef inni gooftaadha jedhu. Fakkeenyaaf, â€œIyyasuus duâ€™ma waan kaasef inni gooftaadha.â€• Jedhu. Aayan tuni â€œ**Masiih (Iyyasuus) akkuma ergamtoota darbanii ergamaadha**â€• jechuun isaan irratti deebii deebisti.

Akkuma ergamtoota darbaniif dhugummaa isaanii mirkaneessuuf raajiin (muâ€™jizan) kenname, Iyyasuusifis raajiin kennamee jira. Raajiiwwan kunniin amalaan gargar haa taâ€™manii malee wanti isaan tokko godhatu jira. Innis, raajiin wanta aadaa irraa adda taâ€™me kan Rabbiin harka ergamtootaa Isaa irratti mulâ€™isuudha. Ergamtoonni mataa isaaniitiin raajii kana hojjachuu hin dandaâ€™man. Kanaafu, Iyyasuus akkamitti raajii kanaan gooftaa taâ€™muu dandaâ€™ma? Iyyasuus hayyama Rabbiitiin nama duâ€™me yoo kaase, Muusaanis hayyama Rabbiitiin ulee gara bofaatti jijjiree jira. Kamtu irra guddaadhaa? Nama duâ€™mee kaasuu moo ulee gogdu duraanu lubbuu hin qabne gara lubbu-qabeessatti jijjiruudhaa? Dhugumatti, ulee lubbuu hin qabne gara bofaatti jijjiruutu irra guddaadha. Kanaafu, akka oduu kiristaanotatti Iyyasuus nama duâ€™me kaasun gooftaa yoo taâ€™me, Muusaanis gooftaa taâ€™muu qabaa jechuudha.

Haala kanaan Iyyasuus akkuma ergamtoota darbanii Ergamaa Rabbiiti malee gooftaa waaqefatamu miti jechuun mirkaneessu dandeenya.

Haati isaas daangaan ishii olâ€™maanan siddiiqah taâ€™muudha. â€œ**Haati isaa siddiiqah dha.**â€• **Siddiiqah** jechuun amantii fi dubbii keessatti garmalee dhugaa tan taatee fi nama dhugaa taâ€™me tan dhugoomsiituu. [\[1\]](#) Amaariffaan, â€• á% á£á• áŠá•áŠ•á%°áŠ• â€• jechuun hiikan. Mariyam qalbiidhaan shakkii tokko malee Rabbitti, jechoota fi kitaabban Isaatti dhugaan amante, dubbii fi hojii ishii keessattis dhugaa turte. Kanaafu, ishiin siddiiqah (dubartii garmalee dhugaa taatedha.) Nabiyyootatti aanee sadarkaan guddaan sadarkaa siddiiqati. Haalli ishii erga akkana taâ€™mee sadarkaa

kanarra dabartee gooftaa waaqeffatamu hin taatu jechuudha.

3ffaa-Iyyasuus fi haati isaa Mariyam akkuma ilmaan namaa biroo wanta qaamni isaanii ittiin dhaabbatutti hajamu. **â€œIsaan lamaan nyaata nyaataa turan.â€•** Haalli isaa kan akkana taâ€™TMe, gonkumaa gooftaa waaqeffatamu taâ€™TMuu hin dandaâ€™TMu. Sababni isaas, soorata isa dhaabu fi jabeessutti kan hajamu ragaa ifaa dadhabbinna isaa agarsiisuudha. Dadhabaan immoo Gooftaa taâ€™TMuu hin dandaâ€™TMu.[\[2\]](#)

4ffaa-Kan nyaata nyaatu wanta namarraa bahuu isarraa baha. Wanti kunis xurii akka fincaani fi sagaraa isarraa bahuudha. Namni yommuu xurii kana baasu ofii fi namoota biroo irraa ni saalfata. Inumaa, ifaan ifatt dubbachuu irraa ni saalfata. Kanaafu, xurii fokkuu kana kan baasu akkamitti Gooftaa amaloota guutuu qabuu fi hirâ€™TMinna hundarraa qulqullaaâ€™TMe taâ€™TMuu dandaâ€™TMaa?

Wanta isaan jedhan irraa Rabbiin qulqullaaâ€™TMe oltaâ€™TMe!

â€œMee ilaali akkamitti akka aayaata isaaniif ibsinu.â€• Kana jechuun ragaalee fi mallattoolee ifaa Iyyasuusi fi haati isaa Gooftaa waaqefatamu akka hin taane agarsiisan akkamitti akka isaaniif ibsinu mee ilaali. Sababni isaas, isaan lamaanu nyaata nyaataa turan. Ammas, Iyyasuus akkuma ergamtoota darbanii Ergamaadha. Kanaafu, Gooftaa irraa ergamaa taâ€™TMee osoo jiruu gooftaa taâ€™TMuu hin dandaâ€™TMu.[\[3\]](#) Iyyasuus Gooftaatu isa erge. Ergamaan ergamama taâ€™TMaa malee Gooftaa isa erge taâ€™TMuu hin dandaâ€™TMu.

â€œErgasii akkamitti akka garagalfaman ilaali.â€• Kana jechuun haqni erga isaaniif ifa taâ€™TMee booda akkamitti akka irraa garagalan ilaali.

Kuni tawhiida mirkaneessufi. Kana jechuun Gooftummaa fi ibaadaa keessatti Rabbiin tokkichoomsu fi wanta kiristaanonni kunniin irra jiran soba akka taâ€™TMe mirkaneessufi.[\[4\]](#)

â€œJedhi, â€œSila Rabbii gaditti wanta isin miidhuu fi fayyaduu hin dandeenye gabbartuu (waaqefattuu)?â€•

Kuni ibsaa fi ragaa dabalataati. Yaa Kiristaanota! Iyyasuus garaa haadha isaa keessatti miciree akka ture ni mirkaneessitu. Eenyullee miidhuu fi fayyadu hin dandaâ€™TMu. Haalota keessaa haala tokko keessatti Iyyasuus kan hin dhageenye, hin argine, hin beekne, hin fayyanne fi hin miine kan ture taâ€™TMuu erga mirkaneessitanii akkamitti gooftaa godhachuun waaqefattuu? **â€œRabbiin Isumatu Dhagayaa, Beekaadha.â€•** Kana jechuun Rabbiin immoo yeroo hundaa dhagayaa, beekaadha, fayyadu fi miidhu irratti dandeetti qaba. Amalli Isaa akkana kan taâ€™TMe Inni dhugaadhaan Gooftaa gabbaramuudha.[\[5\]](#)

Iyyasuus (aleyh salaam) dhalachuun dura kan hin dhageenye, hin argine, hin beekne, hin fayyanne fi kan hin miine taâ€™TMuu mirkaneessinii jiru. Ammas, erga gara samii ol fuudhamee booda kadhaa fi faarfannaa namootaa hin dhagayuu, hin beeku, nama isa kadhatu fi faarsu hin fayyadu. Nama isa kadhachuu fi faarsu dhiises hin miidhu. Kanaafu, akkamitti **â€œIyyasuus gooftaadhaâ€•** jechuun waaqefatu (kadhatu, faarsuu)? Rabbii kadhaa isaanii dhagayuu fi haala isaanii hunda beeku dhiisanii akkamitti kadhaa isaanii kan hin dhageenye fi haala isaanii hin beekne kadhatu (waaqefattuu)?

Kitaabban wabii:

[\[1\]](#) Tafsiiru Qur'â€™aanil Kariim-Suuratu Al-Maa'idah 2/218, Ibn Useymiin

[\[2\]](#) Tafsiiru Xabarii-8/582-583

[\[3\]](#) Tafsiiru Qur'â€™aanil Kariim-Suuratu Al-Maa'idah 2/219, Ibn Useymiin

[\[4\]](#) Madda olii [\[5\]](#) Tafsiir Qurxubii-8/102

Date Created

June 18, 2020

Author

admin